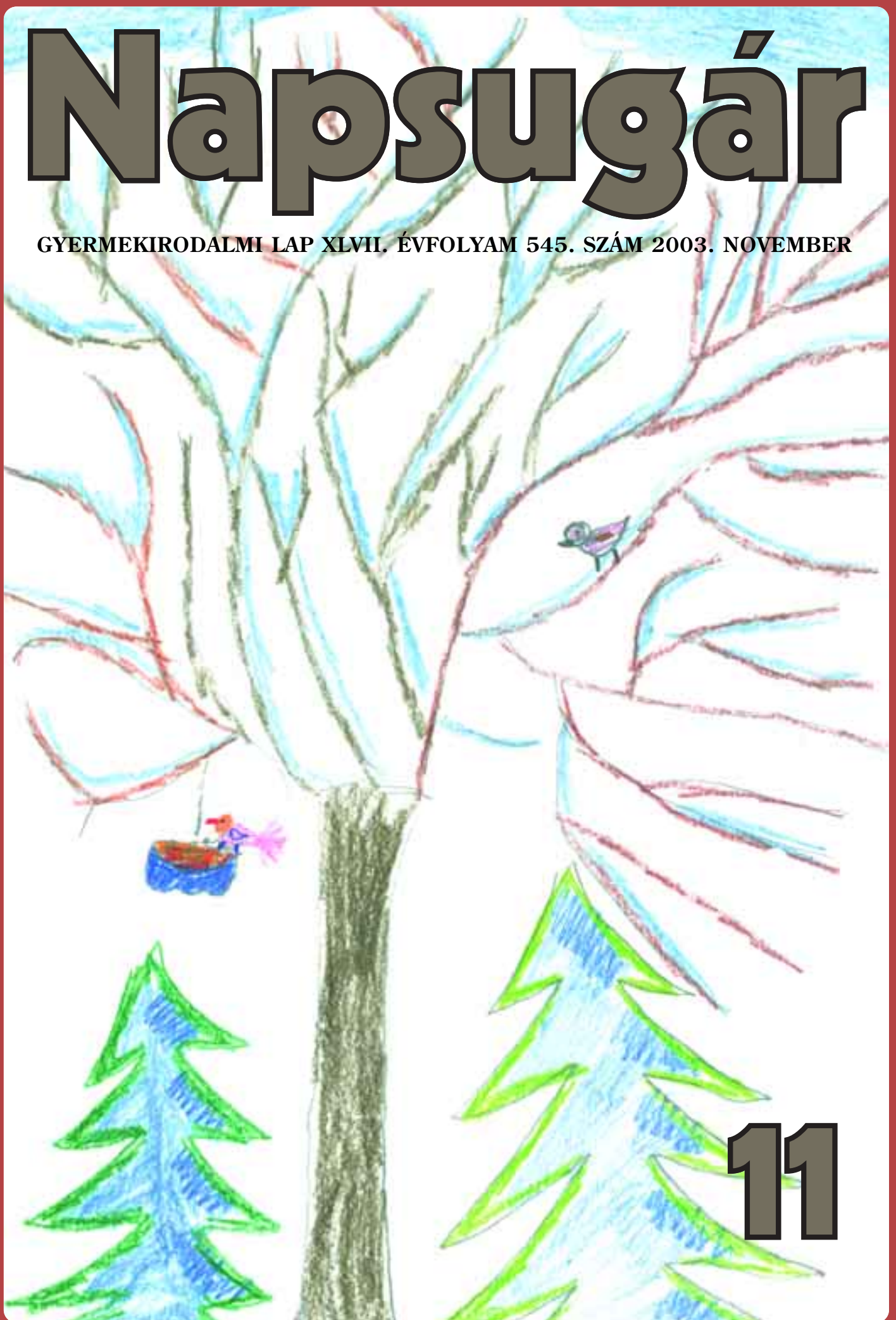

Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLVII. ÉVFOLYAM 545. SZÁM 2003. NOVEMBER

11

November első napjaiban a halottakra emlékezünk. A természet őszi hervadása még a fiatalnak is eszébe juttatja az elmúlást.

Ilyenkor mindenki rendbe teszi, fenyőággal, virággal borítja el elhunyt szerettei sírját, és gyertyát gyújt az emlékükre.

Régen mindenszentek estéjén az ablakokba is égő gyertyát tettek. Minden halott emlékére egyet.

Ezen a napon gondoskodott a közösség a falu szegényeiről, elesettjeiről is. A frissen begyűjtött termésből mindenki juttatott egy keveset nekik télire.

El-ment a ma-dár-ka, ü-res a ka-lit - ka,
mind azt fúj-do-gál-ja, vissza jó ta-vasz-ra.
Ha ta-vasz-ra nem jó, bú-za pi-ru - lás - ra,
de ha ak-kor sem jó, tu-dom, so-ha-sem jó.

KOVÁCS ANDRÁS FERENC

MINDSZENT HAVA

**Fény borzong, erdőknek zöldje egyre gyérül,
Fáradt lomb lezörren tölgyes terebélyrül...
Tátong a láthatár: mag pereg, szín terem.
Torkig a föld, akár nagy, kerek cinterem*.**

LÁSZLÓ NOÉMI SIRATÓ

Rózsa, rózsabimbó,
van-e párod?
Ragyog-e a szirmod,
ha kitárod?
Hajlik-e a szárad
csuda-szélben,
karmol-e a tüskéd
idejében?

Rózsa, rózsabimbó,
fogy a színed.
Fogy a hold az égen:
keseríted.
Fogy a bő esztendő –
ki fogyasztja?
Hull a könny az égből –
ki fakasztja?

CSEH KATALIN ŐSZI DAL

Ködháló a fákon,
Álom a virágon,
Dércsipke-gallér
Remegő fűszálon.

A nap még hinteget
Maréknyi meleget,
De már nem elég,
Serény a hűvösség.

Sápatag csillagok
Nézik az ablakot,
A törött ablakot:
Augusztus ott lakott.

A fény, a fény, a fény,
A tünde nyári fény
Lassan elalszik
A hóharmat ölen.

*cinterem: templom körüli temető

VISKY ANDRÁS
**NOVEMBERI
KÉRDEZŐ**

Merre mentek, regimentek,
kerti muzsikások,
légben úszó,
szertehulló
lombok, szélkiáltók?
Parkok zöldje hova illan?
S meddig kérdejem? Holtomiglan?
Mért fakulnak égi fények?
Miért vesztes fenn a nap?
Mondhatom! Hisz régi tények,
régli lében ó kanál,
mégsem tudom, mért nem félek,
mi az, ami bennem lélek,
s mi, mi kívülem halál?
S vajon hol van, merre baktat,
– legalább ő hallana! –
kinek regél égi hangon,
csöndesdeden, dúdolón
csillag nevű nagymama?
Hallom most is,
belül, csendben,
susogásnál csendesebben,
amit mondott réges rég:
„Hajlék nékem fenn az ég.”

Ez nem gyermeknek való – mondják a felnőttek. Pedig titeket épp az érdekel a legjobban, ami hétpecsétes titok. Például: a halál. De higgyétek el: erről azért titkolózunk, mert magunk sem ismerjük, s mert innen, a földről nézve nagyon kegyetlennek és szomorúnak tűnik.

De ha kicsit fennebről nézed, bölcs és szükséges törvénynek látod. Minden a világon körbefordul: a nap reggelből estébe, az év tavaszból őszebe, a bogár, az ember születésből halálba.

Ne pusztíts semmi élet. A fűnek, a bogárnak is fontos a maga útja: hadd járja végig.

Senkitől és semmitől ne félj. Ami a legértékesebb benned, annak senki és semmi nem árthat.

KOVÁCS ANDRÁS FERENC
**KOLOZSVÁR,
ÓVÁR, KISFIÚ**

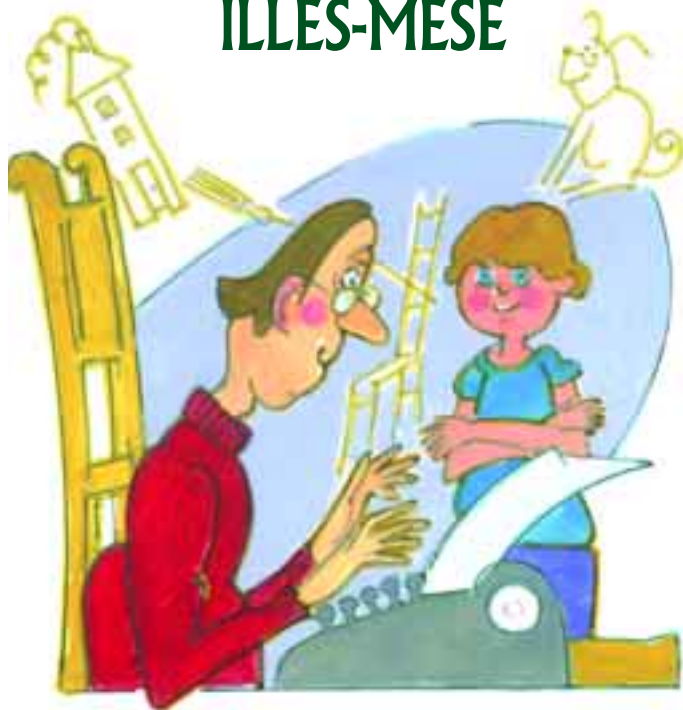
Nagyapámmal a Mátyás-ház felé
áttotyogok a Karolina téren...
A kép szívembe mért cikáz belé,
mint messzi villám – mért sajdul elébem?
Nagyapámmal a Mátyás-ház felé,
makacs kezét még alighogy felérem –
mily régmúltban kapaszkodom belé?
Milyen régen – s azóta is miért?
Mért ácsorgunk a Karolina téren?

A testünk halandó, a lelkünk örök. Mégis a testünkkel törődünk többet. Tápláld a lelked is: jósággal, mindenkire elfogadó szeretettel.

Szorítsd magadhoz azokat, akik melletted vannak, és őrizd azok emlékét, akik útjukat befejezve eltűntek szemünk elől.

LÁZÁR ERVIN
ILLÉS-MESE

Martincsák Illés a barátom. Ez már biztos. Miért ne lenne az embernek ötéves barátja? Tílos téma nincs közöttünk. Két jó barát arról beszél, ami az eszébe ötlik. Ami a szívébe ötlik.

- Te meséket írsz? – kérdezte Illés.
- Igen – mondtam.
- Hát az jó, nagyon jó – örült Illés. – Ugye, írsz nekem egy mesét?
- Kettőt is – mondtam nagyképűen.
- Csak egy kell. Egyetlenegy – mondta Illés. Mert megkérdezte a nagymamáját:
- Mondd, nagymama, te meghalsz?
- Meg. Egyszer meghalok – mondta a nagymama.
- Én is? – kérdezte Illés. – Én is?
- Te is – mondta a nagymama –, egyszer mindenki meghal.
- A nagypapa is?
- Ő is.
- Anyu is?
- Igen.
- És a nyuszi?
- Milyen nyuszi?
- Aki a piros tojásokat hozza...

Nemcsak a mese óv meg a haláltól. Írd meg nekünk, mi tette halhatalanná Mátyás királyt, Petőfit, Erkel Ferencet?

- Az... az nem hal meg – mondta a nagymama.
- És a Télapó?
- A Télapó se.
- És miért? Ha te is, meg én is, anyu is, meg a nagypapa is, akkor ők miért nem?

– Mert... azért, mert ők a mesében vannak – mondta nagymama.

– Nagyszerű, hogy te meséket írsz – mondta nekem Illés.

– Miért nagyszerű?

– Mert most beleírsz engem egy mesébe. Jó?

– Jó.

– És a nagypapát, anyut, aput, a Sumi kutyát... a Sumi kutyát is bele tudod írni a mesébe?

– Bele.

– És ezt a söprűt meg ezt a széket, a kéményt, a házat, a füstöt is írd bele, az se haljon meg, és a felhőket meg ezt a hangyát. Jó? Bele tudod írni a hangyát?

– Bele.

– És magadat is írd bele.

– Persze, magamat is beleírom.

És beleírtam mindenkit: apát, anyát, nagymamát, nagyapát, Sumit, a füstöt, a felhőket is és magamat is, meg mindenkit, aki belefér egy mesébe.

Bár az a gyanúm... Illés... na, de minek mondjam, két jó barát szavak nélkül is megérti egymást.

AZ ÖREGEMBER ÉS A POKRÓC

Magyar népmese

Egyszer volt egy fősvény ember, s annak a fősvény embernek egy fősvény felesége s egy öreg-öreg apja. Ez olyan öreg volt, hogy úgy reszketett a keze, hogy amíg a levest a tányértól a szájához vitte, mind kilötyögött a kanálból, s az abroszt mind teleöntözte. A tányért is elejtette, s eltörött. Megharagudott a fiatalasszony az apósára. Rábírta a férjét, hogy az öreget csapják el a háztól, eresszék világgá, hogy ne okozzon több gondot nekik. Az ember nehezen szánta rá magát, de az asszony annyit duruzsolt, hogy végül is meghajolt az akarata előtt.

Elmentek a vásárba, és vettek két új pokrócot. Elhatározták, hogy a két pokrócot az öregnek a hátára teszik, s úgy indítják világgá. Akárhon elesteledik, az egyik pokrócot leteríti, a másikkal takarózik, s úgy aludjon.

Mikor hazaértek, hát sem a férfi, sem a fiatalasszony nem tudta rávenni magát, hogy az

megindult egyfelé.

Este hazajött az ember és az asszony a mezőről, s látják, hogy a pokróc ott van, néznek szerete, az öreg meg nincs ott. Előszólítják a fiút:

– Mi van nagyapáddal?

– Hát úgy tettem, ahogy maguk mondták. Rátettem a pokrócot a hátára, s megmutattam az utat neki, hogy menjen világgá, s többet ne jöjjön haza, mert nincs reá szükségünk.

– Hát ezt a pokrócot, ami itt van, miért nem tetted reá?

Akkor egy kicsit állott a fiú, s azt mondja:

– Tudja, miért nem tettem, édesapám? Eszembe jutott, hogy majd mikor maguk is úgy megöregszenek, s utat kell adjak maguknak,

öregét útnak eressze. Volt nekik egy olyan hatszögletes forma fiúk. Azt mondja az apja:

– Fiam, itt van ez a két pokróc. Mi elmegyünk a mezőre dolgozni. Mikor gondolod, hogy már kinn vagyunk a mezőn, a pokrócot tedd nagyapádnak a hátára, fogd meg a kezét, s vezesd ki az utcára. Mondd meg neki, hogy le is út, fel is út, menjen világgá, többet hozzánk ne jöjjön vissza.

Úgy is tett a gyerek. Hanem mikor az apjáiék elmentek hazulról, gondolt egyet, és csak az egyik pokrócot vette elő. Azt rátette a nagyapja vállára, kivezette az utcára, s azt mondta neki:

– Nagyapám, maga menjen akár le s akár fel, de többet ide nálunk haza ne jöjjön, mert magának itt helye nincs.

Az öreg sirt egy kicsit, s a pokróccal a hátán

akkor nekem ne kelljen vennem pokrócot, evvel a pokróccal maga menjen el.

S akkor összenézett az ember az asszonnal, elszégyellték magukat, és sírni kezdtek. Hamar kihozta az ember a lovat az istállóból, s a kilencedik falu végén utolérte az öreget. Bocsánatot kért tőle, felültette a lóra, s úgy vezette kötőféknél fogva, amíg hazaértek. Azontúl mindig az asztalhoz ültették, s a gyereket is úgy tanították, s úgy nevelték, hogy tisztelje az öregeket. Többet nem bánták, ha eltörött a tányér, vagy kiömlött a leves, jó szemmel nézték az öreget.

Tisztességesen éltek. Májig is élnek, ha meg nem haláltak.

**Te hogy szólítod
nagyszüleidet?
Együtt töltitek
velük
a karácsonyt?**

A SZOMORÚ MUZSIKUS

Egy téli alkonyon eszébe jutottak a tücsöknek a szénaillatú, meleg nyári esték. Előke-reste hegedűjét, meghúzta a húrokat, kézbe vette a vonót, és rázendített... Azaz csak rázendített volna, mert hát mit ér a muzsika, ha nincs, aki hallgassa. A dal sem ér semmit, ha nincs, aki örüljön neki. Ezért minden gondolkodás nélkül kilépett a házából.

Volt mit látnia! Mindent hó borított, és a táj felett jeges csönd honolt. Hideg szél rán-

cigálta a kabátját.

– Menj haza, híres muzsikus! Még korán van – mondta neki a patak.

– Nem bírom már elviselni a csendet, muzsikálnom kell! – felelt a tücsök a hidegtől vacogva.

– Most még nem lehet. Mindennek megvan a maga ideje.

– Megszakad a szívem, ha nem hegedülhetek!

– Várd meg a tavaszt! – próbált lelkére beszélni a patak.

– Éppen a muzsikámmal szeretném idecsalogatni...

– De nem fog meghallani! Még nagyon messze van... – suttogta szomorúan a patak.

A tücsök azonban mégis hegedülni próbált. Ujjai meg-

TARBAY EDE

DE JÓ LENNE...

De jó lenne szélnél
sebesebben szállni,
fagyott tavi nádas
húrján citerázni.

De jó lenne boróka
gyöngyét nyakba fűzni,
láda mögött tücsökkel
éjjel hegedülni.

dermedtek a hidegtől. A húrok fagyosan nyiszorogtak, s egyszer csak elpattantak. Újra csend lett...

A híres muzsikus reményvesztve, átfagyva vánszorgott haza. A hidegtől s a bánattól ágyának esett.

Köhögött, tüszögött. Szerencsére szomszédja, a hangya nemcsak szorgalmas, hanem jószívú is volt. Megszánta, ápolta és teát főzött neki.

– Meg kell gyógyulnod, mire kezdődnek a nagy tavaszi, nyári hangversenyek.

A tücsök lábadozott. De amikor a hangya nem látta, kicsordult még egy-egy könnycsepp a szeméből. Jó, öreg hegedűjének elpattant húrjait siratta.

TAMKÓ SIRATÓ KÁROLY

A NAGY TERMÉSZET

De szép is a nagy természet,
hol haldoklik,
hol meg éled!
Hóból víz lesz,
vízből hó lesz...

Más szavunk sem lehet erre:
így is jó lesz,
úgy is jó lesz!

La Fontaine meséjében más a tücsök és más a hangya. Hozzád melyik áll közelebb?

TÉL APÓ HARAGJA

Régen történt biz ez, régen. Abban az időben, mikor virágosabb volt a tavasz, hosszabb a nyár, áldottabb az ősz. Hogy nagyot ne mondjak: nagyobb volt akkoriban a búzaszem, mint most a mákfej. A mogyoró olvasva is elmehetett diónak. A diót pedig meg kellett törni a küszöbön, mert hajában nem fért be az ajtón.

No, hanem Tél apó akkor is olyan goromba öreg volt, mint mostanában. Ha megrázta fehér szakállát, nem látszott ki egyéb a nagy hóból, csak a varjú-népség, az se tudott egyebet kiabálni, csak azt, hogy akármilyen kár, oda van a nyár.

– Bizony kár – sóhajtozták az emberek –, mert többet ér egy nyár száz télnél.

– Ohohó, ohohó! – csikorgatta mérgesen Tél apó a száraz faágakat.

– A gonosz tél virágtördelő, madárpusztító, emberek sanyargatója. Bárcsak megenné a farkas! – kívánták az emberek.

Megharagudott erre Tél apó. Szedte-vette sátorfáját, s ott ütött tanyát az égnek meredő ormokon. Onnan süvöltözött le nagy bőszen a világra:

– Megálljatok, visszahívtok még engem!

– Csak azt lesd! – nevettek az emberek.

Soha gazdagabb termést nem adott a föld, dúsabb gyümölcsöt nem hoztak a fák, mint abban az esztendőben. Alig győzték az emberek betakarítani az istenáldást.

– Siessünk, emberek – biztatták egymást –, míg Tél apó megint a nyakunkra nem ül.

Bizony, kár volt tőle ijedezni, nem jött Tél apó.

A napocska szüret után is csak úgy szórta a szikrát, mint aratáskor. Tele volt virággal a mező.

– Nini – örvendeztek az emberek –, csakugyan megette a farkas a telet. Nem nagy becsülete lesz az idén a kemencének.

Nem is kellett tűzrevaló után járni senkinek. Sütött a napocska úgy, hogy a fák már meg is sokallották. Leperzselődött, leégett róluk a levél. Kiégték a mezők, meghasadozott a föld, s csillagfényes, tikkadt éjszakákon föl-fölsóhajtott az ég:

– Könyörülj rajtam, Tél apó, takargasd be a sebeimet puha, fehér hótakaróval!

Bezzeg az emberek sem áldották már a végtelen nyarat. Kicsorbult az eke a kiégett földben, nem lehetett szántani, vetni. A vetést Tél apó nem takargatta be meleg takaróval, puha, fehér hóval. Féreg kiette, egér elhordta, szárazság megölte a drága vetőmagot.

– Nincsen vetés, nem lesz kenyér! – sóhajtoztak az emberek, s reménykedve néztek a magas hegyek felé: hátha mégis leszáll közi-bök az a jó Tél apó. De nem szállt le, akárhogy könyörögtek neki. Abban az esztendőben nem látták a telet; de nem is ettek a másikban kenyeret! Lett olyan éhség, hogy hullottak az emberek, mint ősszel a légy. Akik megmaradtak, nem győztek hálálkodni Tél apónak, mikor megint leszállt a földre fehér bundájában:

– Ó, Tél apó, mit érne nálad nélkül a nyár?

Tél apó jókedvűen nevetett és megígérte, hogy nem haragszik meg többet az emberekre, ha ők sem ártják magukat az ő dolgába. Hanem, hogy emlékezetes legyen a lecke: sose nőtt többet a dió olyan nagyra, mint azelőtt. Pedig ugye kár?

A KACAGÓ KISFIÚ

Német mese

Volt egyszer egy vidám gyerek, aki mindenen nevetett. Egyszer sétálni ment a nagypjával. Hirtelen megeredett az eső. Ömlött, szakadt, zuhogott. Gyorsan beálltak egy kapu alá. Az emberek szitkozódtek, mérgelődtek, bosszankodtak, csak a kisfiú kacagott az esőn.

Lyukas volt az eres, s az eső – csurr – a kisfiú nyakába zúdult. Brr! Más gyerek sírva fakadt volna, a kisfiú kacagott, mintha csiklandoznák.

Egy nagy teherautó mindenkit telefröcskölt vizes sárral, sáros vízzel. Az emberek most még jobban szitkozódtek, bosszankodtak, de a kisfiú, bár ő maga is tetőtől talpig nedves lett, majd megfulladt a kacagástól. Nevetése ráragadt a nagypapára s a nagypapáról a többiekre. Már senki sem haragudott, szitkozódott, bosszankodott, mindenki velük hahotázott.

A nagy eső megsértődött, azt hitte, hogy kinevetik, s azon nyomban elállt.

A nagypapa és az unoka nevetve sétált tovább.

**ANYUKÁÉKNAK SOK A GONDJUK.
LÉGY TE VIDÁM – S ŐK IS NEVETNI FOGNAK.**

VIRÁG VAGY FARKAS?

Orosz mese

Két kisfiú ment hazafelé az iskolából. Szergejke és Mikola. Szergejke vidám volt, Mikola rosszkezdű.

Hűvös volt. Az égen felhő úszott. Szergejke gyönyörködött a felhőben, és így szólt:

– Nézd, Mikola, milyen szép felhő! Olyan, mint egy fehér rózsa. Nézd, szétnyíltak a szirmai, milyen kedvesek! Mintha reszketnének a szélben.

Mikola nézte a felhőt, és így dörmögött:

– Hol vannak ott szirmok? És hol van ott rózsa? Olyan az a felhő, mint egy farkas. Nézd, ott, azon az oldalon van a feje. Most kiengedte a karmait. Mintha rá akarná vetni magát valakire.

A fiúk sokáig nézték a felhőt. Egyikük nyíló virágnak, másikuk dühös vadállatnak látta.

**TE VIRÁGNAK VAGY FARKASNAK SZOKTAD
LÁTNI A FELHŐT?**

LUDWIG BECHSTEIN

BOSSZÚSÁG

TÓTFALUSI ISTVÁN fordítása

Jaj, de bosszús vagyok!
S a legfőbb bosszúságom,
hogy ily bosszús vagyok!

A nap túl ragyogó,
túl hangos a rigó,
a kakaó túl édes,
és túl túrós a béles,
a fagylalt túl fagyott!
Rossz minden a világon,
s a legfőbb bosszúságom,
hogy ily bosszús vagyok.

Amott lám, zeng a nóta,
folyik a tánc, a móka,
mindenki fut, nevet –
jaj, hogy böszítenek!
Kedvem föl nem ragyog,
rossz minden a világon,
s a legfőbb bosszúságom,
hogy ily bosszús vagyok!

**A JÓT KERESD
MINDENBEN
ÉS MINDENKIBEN.**

A BÁNATOS MEDVE

Volt egyszer egy medve, sose volt jókedve. Dirmegett-dörmögött, mintha semmi másra nem lett volna oka, csak búslakodásra.

Ha mézet nyalogatott, nem volt elég édes. Ha a nap kisütött, nem volt elég fényes. Még az odúját is szűknek találta, kint aludt egy bokor aljában. Bezzeg tüsszögött is reggelre kelve – s akkor megint amiatt dörmögött ökelme.

A KÖNNYŰ IS NEHÉZ A NEM AKARÓNAK.

Egy szép napon aztán maga is megunta, hogy mind csak szomorkodik, mint egy viseltes bunda. Elhatározta hát azon minutában, hogy megy, s megtekinti: mi van a világban.

Mikor a rengeteg szélére kijutott, egy kicsi lepkevel összetalálkozott.

– Hová? Hová?! – mordult reá.

– Messzire. Nap süti a réteket. Oda megyek. Ég veled! – mondta a lepke.

Nagyot nézett a medve. Mindjárt jobb lett a kedve.

– Rétre menni jó lehet. Menjünk együtt, mék veled.

De a lepke szót se szólt, rippem-röppöm ott se volt.

Mit tehetett medve koma, egymagában elindula. Hát amint ment, mendegélt, dimbes-dombos réthez ért. Nyílt a réten annyi virág, mint erdőn a leveles ág.

„No – gondolta –, itt megállok, szedek egy csokor virágot!”

S neki is látott nyomban, nem gyorsan, csak medve módra. Egyszerre azonban a szemét mereszti: valami hegyeset lát a fű közt meredezni!

– Hát ez meg miféle? – szól megrökönyödve. – Tán kóró? Majd elbánok vele! Semmi szükség az ilyen semmirekellő csúfságra...

S azzal odacammog, hogy tövestül kirántsa. De uramfia! A kóró mekegni kezd, s fölugrik egy kecske! Szegénynek a szarvát törte le a medve...

– Ó, te golyhó, nem vagyok én kóró! Hát nem látsz? Vagy elment az eszed? Fél szarvval sétálsz most? Világcsúfja legyek? – támadt rá dühösen, s fújt bőszen a kecske.

A medve meg csak állt: hej, beborult a kedve.

– Én szerencsétlen, minek is születtem? – sóhajtott nagyot. – Mindig csak baj lesz abból, ha jót akarok. Nesze, itt a szarvad. Ha tudnám, visszaragasztanám. Ha meghalok egyszer, neked adom a bundám...

Azzal fülét megvakarta, orrát megdörzsölte – és máris kicsordult a könnye. A kecske észrevette.

– Ne sírj, no! – mekegte, és leszegte a fejét. Szörnyen megsajnálta a szomorú medvét. – Szép szarvacska volt, igaz... nem girbe, nem görbe. De ha sírsz-rísz folyton, a másikat én töröm le. Gyere inkább, nyújtsd a mancsod, kössünk igaz barátságot.

MINDEN KÁRBAN VAN HASZON.

Megörült nagyon a mackó:

– Köszönöm, hogy nem haragszó...

S mivel más nem jutott eszébe, egy pipacsot tűzött a csempe szarv helyébe.

Aztán összeölelkeztek, de úgy ám, hogy még a szőr is összekócolódott a medve feje búbján.

S mikor hazament, csodálkozva látta, hogy semmi oka a búslakodásra: a mézecske édes, a napocska fényes, s – micsoda csuda! – nem szűk az odúja!

OLYAN JÓKEDVŰ, HOGY MADARAT LEHETNE FOGATNI VELE.

ANDERSEN

KÉT GYERTYA

Volt egyszer egy szép szál viaszgyertya, aki nagyon is jól tudta magáról, mit ér.

– Viaszból teremtettek, formába öntöttek! – kevélykedett. – Kristályüveg csillárban van a helyem vagy legalább ezüst gyertyatartóban.

– Engem bizony csak faggyúból teremtettek – sóhajtott fel mellette a faggyúgyertya –, de nyolcszor mártottak, hogy elég vastag legyek. Nem is panaszolom a sorsomat. Tudom, hogy előkelőbb dolog viaszból születni, mint faggyúból, de hát nem rajtunk múlik, hogy minek születünk. Kegyed majd a szobába kerül a kristálycsillárba, én meg a konyhába, az sem utolsó hely, hiszen az tartja el a házat.

– Ó! – húzta el a száját a viaszgyertya. – Sokkal többet ér a társasági élet! Ha az ember egy ragyogó társaságban maga lehet a legragyogóbb! Ma este bál lesz a házban, mindjárt jönnek értem meg a családomért.

Ahogy kimondta, már jöttek is érte, de nemcsak őt vitték el, hanem a faggyúgyertyát is. Maga a ház asszonya vette a kezébe, s a konyhába vitte: egy kisfiú várt ott kosárral a kezében. Krumplival rakták meg a kosarat, almát is tettek melléje: a jószívű háziasszony ajándékozta meg vele a kisfiút.

– Ezt a faggyúgyertyát is vidd haza, kisfiam – mondta végül. – Edesanyád világos virradatig dolgozik, elkél a gyertya nálatok.

A kislánya ott állt mellette.

– Én is fennmaradok ma világos virradatig! – kiáltotta boldogan. – Ma éjszaka bál lesz nálunk. A legszebb ruhámat veszem föl, a piros szalagosat!

„De jólesik ilyet látni! – mondta magában a faggyúgyertya. – Sohasem felejttem el, milyen boldog ez a kislány! Ilyet úgyse látok többet.”

A kisfiú beletette a kosárba, ráhajtotta a födelet, s vitte haza.

„Ugyan hová kerülök? – törte a fejét a faggyúgyertya. – Talán réztartót se tudnak adni alám, a viaszgyertyát meg kristálycsillárba helyezik, és fénypontja lesz az estélynek. Ó, de nagyszerű is az!

Csakugyan szegény emberekhez került, egy özvegyasszonyhoz és három gyermekéhez, abba a rozszant kis házba, amely éppen szemközt volt az előkelő úri házzal. Megörült az özvegyasszony, amikor a gyertyát meglátta.

– De szép szál gyertya! – kiáltotta. – Egész éjjel világít majd nekünk.

És meggyújtotta.

– Júj! – utálkozott a gyertya. – Közönséges kénés gyufával gyújtanak meg! Bezzeg a viaszgyertyát jobban megbecsülik odaát!

Ott is akkor gyújtották meg a gyertyákat: felragyogtak a termek. Kocsik robogtak a ház elé, előkelő öltözetű báli vendégek szálltak ki belőlük, zenészó áradt ki az utcára.

„Kezdődik a bál! – gondolta sóvárogva a faggyúgyertya, s eszébe jutott a gazdag kislány örömtől sugárzó arca. – Ilyet se látok többé!”

De az özvegyasszony legkisebb leánykája ekkor odaszaladt testvéreihez, megölelte őket, és nagy-nagy titkot súgott a fülükbe:

– Mit gondoltok, mi lesz ma vacsorára? Sült krumpli! – és csak úgy sugárzott a boldogságtól. A gyertya világa éppen az arcára hullott, s a gyertya olyan igazi örömet látott azon, mint nemrég a gazdag kislányén, amikor így dicsekedett: „Ma éjszaka bál lesz nálunk, s a legszebb ruhámat veszem fel, a piros szalagosat!”

„Lám, a sült krumpli is ér annyit, mint a fényes bál! – gondolta a faggyúgyertya. – Hiszen egyformán örül ez a két kislány!”

Még rá is tüszentett az igazságra, helyesebben szólva sercent egyet, mert egy faggyúgyertyától csak ennyi telik...

Ne nyúlj hozzá, azt ajánlom:
tűzrőlpattant az én lányom –
táncol, vigad egyhuzamban,
én meg sírok szakadatlan...
Minél tovább járja szentem,
annál inkább megöregszem.

A király asztalán fényes aranszékben
Láték egy szép fényes leányt fényes öltözékben.
Kinek félrehajló süveg a fejében,
Úgy csurog a vére széke környékében.

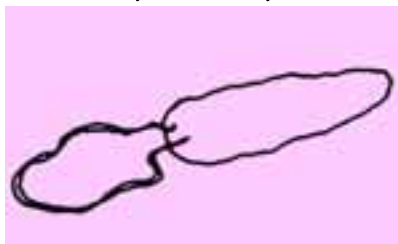

ÚSZÓ MÉCSÉS

Az olvasztott gyertyát
és a kanócdarabkát
dióhéjba vagy kizsíro-
zott dobozkába, formá-
ba fagyaszthatod.

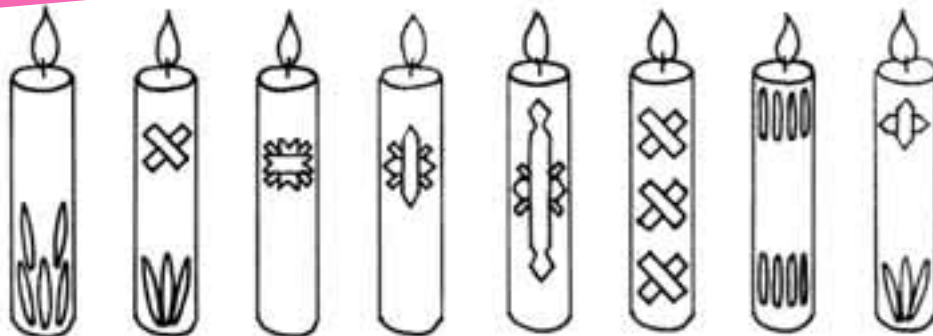
Préselt virágot, levelet, magokat helyezz egy műanyag lapra.
Csepegtess rá, köré gyertyát bőven. Rögzítsd a
hátára gyertyával a fonal két végét.
Ha kihűlt, óvatosan válaszd le a lapról. Szép lett?

NYAK-ÉK

DÍSZGYERTYA

Fehér gyertyára fek-
tess fenyőgallyat,
tobozpikkelyt, ázta-
tott, vasalt szalmát.
Alufólián át meleg
vasaló hegyével
vasald rá a gyer-
tyára a mintát.

– Nem láttad a papagáját?
– Nem, de te észrevetted, hogy a macskánk megtanult beszélni?

Antal Előd, Csíkszereda

– Kati, ne edd olyan gyorsan azt a csokit! Ilyenkor nem gondolsz a kistestvéredre?

– Dehogynem. Azért eszem olyan gyorsan.

Sebesi Renáta, Nyárádköszvényes

– Mi az abszolút soványság? Ha valaki kétszer ugrik be a vízbe, hogy egyszer csobbanjon.

Tőkés Kinga, Marosvásárhely

– Te úszol, ő úszik. Mit mondok, ha én vagyok a vízben, Kristóf? – kérdi a tanci nyelvtanórán.

– Segítség!

Rend Melitta, Margitta

– Fogorvosnál voltam – meséli a skót –, és egyszerre két fogamtól is megszabadított.

– Tegnap még azt mondtad, csak az egyik fáj.

– Igen, de az orvosnak nem volt aprója visszaadni...

Balla Nándor, Nagybánya

– Vettem egy új cipőt, Jean, de csak néhány nap múlva vehetem fel.

– Miért, uram?

– Azt mondta az eladó, hogy az első napokban szorítani fog.

Bíró Ágota, Marosszentgyörgy

1 Balog Attila, Szamosardó: 1. Ebből nő ki a növény 2. Egyik szülő 3. Nyom, taszít 4. Nem azt 5. Egyik végtagunk

1		
2		
3		
4		
5		

1	2	3	4
2			
3			
4			

7 Zsíros Emőke Csilla: a betűrejtvényekből megtudhatod, miben járunk télen illetve nyáron.

H

Ú

8 Németh Tímea, Kovászna: a betűkből alkoss keresztneveket, majd ezek kezdőbetűiből Fekete István regényének címét.

ÁMAST –
AÉV –
ACIL –
ÉINR –
ABELL –
EKIŐN –
BIOR –
DEE –
AIKT –

TALÁLD KI!

Az első 4 rejtvényben a szerzők kedvenc tantárgya rejlik.

2 Bors Norbert, Csíkverebes: 1. Nem itt 2. Hőemelkedés 3. Út 4. Török férfinév 5. Ragadozó madár 6. Becézett Ágnes 7. Erdei gyümölcs

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

3 Tódor Szabolcs, Csíkverebes: 1. Kerek gyümölcs 2. Nem kicsi 3. Ruhát zár 4. Vágunk, szabunk vele 5. Házi szárnyas

1			
2			
3			
4			
5			

4 Bajkó Noémi, Csíkszereda: olvasd sorba a kezdőbetűket.

1	2	3	4
2			
3			
4			

5 Klosz Zsuzsánna, Marosvásárhely: bűvös négyzet. 1. Igavonó állat 2. Báb-támasz 3. Boldogság 4. Olaszország fővárosa

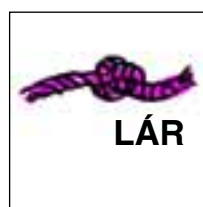
6 Tövissi Aranka, Székelykakasd: bűvös négyzet. 1. Becézett Katalin 2. Száj pereme 3. Mama párja 4. Nagyon szeretne

1					
2					
3					
4					
5					
6					

9 Tulit Gyopár, Sepsiszentgyörgy: a két átló mentén két barát-nőm neve lesz olvasható.

1. Orkán (CIKLON) 2. Porciózók 3. Hosszú nyakú állat 4. Őszi kék gyümölcs 5. Értelmes patás háziállat (két szó) 6. Nem fölötté

10 Kovács Attila, Csíkverebes: két lánynév.

VAJNÁR ILONA rejtvénye

	Rét	M	Lázár András névjegye	LUTRA Ver Hegyes végű bot	Ü
	Megelégelt Végül menetel!				
😊	Földszint fölött van	Kacatok- kal teli	A poén Tartalmát kiborító		Ú
Egészen más színű				Ollós állat Vállkendő (STÓLA)	
Még angolul (MORE)				Déli is, északi is van Kutya	
Földszint fölött van				Téli sport Autósok réme	
LOS			Szőlőből készült ital Ölelő		Év vége! Liter
Hull				Becézett Lajos Nagy darab fa	
Tonna		Nem vall be Fűsze- rezett			Végül kér! Rest
Komlóból készült itala				Nem fölé	
Zsákmányol, lop					
Vés		Sorvég! Női ének- hang		Lábbal üt A jutalom	
Dísz- növény (AZÁLEA)				Esz! Szomját oltó	
Eszét vevő					
Azon a helyen Tűzet szüntet			Gyakori viselet Magyar autójel		
◀ O		Vízi jármű			Tonna

Peti életében először lát pávát, amint farkát éppen legyezőként kitarja.

- Nézd, mama - kiált lelkendezve -, majd a skandi megfejtése szerint folytatja.

Ezt a mondatot küldd el nekünk lehetőleg december 15-ig levélben vagy levelezőlapon.

a Rejtvénykirály

A **SZEPTEMBERI REJTVÉNY-PÁLYÁZAT** megfejtése: *Jó barátunk lesz a könyv és a falitábla.* Könyvjutalmat nyertek: **Bokor Erzsébet**, Tekerőpatak; **Egyed Erika Zsuzsanna**, Barót; **Györfi Tamás**, Nagybánya; **Kis Tímea Melinda**, Hármasszék; **Csiszér Norbert Sándor**, Bethlenszentmiklós. Gratulálunk!

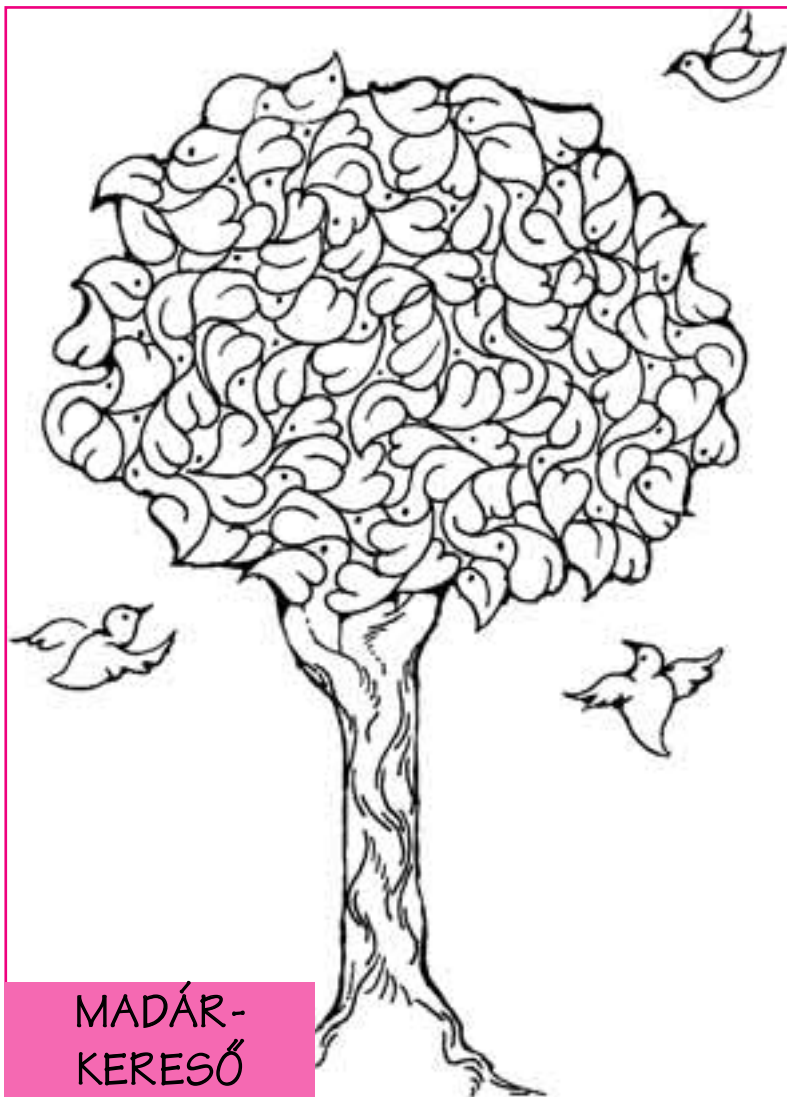

OKTÓBERI MEGFEJTÉSEK

- Delfin
- Elefánt
- Gólya
- Róka, foka, csóka
- Kutya
- Panda
- Páva
- Ózike
- Harcsa
- Cirnos
- Bercsényi

11 Vári Tímea, Rugonfalva: vezesd helyükre a betűket. A megfejtés egy női név, melynek viselőit novemberben köszöntsd.

R	B	Z	É	E	S	T	E

MADÁR- KERESŐ

Keresd és színezd a madarakat. Hányat találtál?
Végül a leveleket festd sárgára, barnára.

BATIKOLÁS

Mi lehet az? Maláj kelmefestő módszer: az anyagra viasszal rajzolnak, s ott a festék nem fogja meg. Tanuld meg egy egyszerűbb változatát, s készíts terítőt a család hölgyeinek karácsonyra.

Kérj nagymamától régi lepedődarabot. Szabd ki belőle a terítőcskéket, a szélüket vágd körül cakkos ollóval, vagy szegd be. A közepébe tégy egy kavicsot, alatta kötd az át cérnával, majd újabb kavics és újabb kötés, míg a szélére nem érsz. Forró ruhafestékbe áztasd fél óráig. Ecetes hideg vízben öblítsd ki, szárítsd, vasald. Más minta kerekedik, ha egymás mellé

LÁTHATATLAN ÍRÁS

Csavard ki egy citrom levét. Mártsz bele finom ecsetet. Írj titkos üzenetet vele egy fehér papírra. Csak az olvashatja el, aki meleg fűtőttest fölé tartja.

Láthatatlanul írhatasz, rajzolhatasz gyertyával is fehér papírra. Ha befested halvány festékkel, előtűnik a rajz, az írás.

kötözöl több kavicsot, vagy szorosan felcsavarod, és a két végén megkötd a terítőt.

Kézimunkaórán közösen még szórakoztatóbb a batikolás.

Könyvmoly

A tordai **Fodor-Kiss Júlia Kovács** *András Ferenc, Miénk a világ* című verseskönyvét így ajánlja nektek: "Mókás, ritmusos, szinte énekelhető versek vannak benne. A sok város és falu neve közt szülővárosom neve is előfordult. Unipan Helga néni szép rajzai ékesítik a könyvet."

Vadas Jenő, szilágypaniti moly nagy élvezettel rágta át magát

Miklós Melinda,
Dés

Tamási Áron, Ábel a rengetegben című regényén: „Egy 14 év körüli kisfiú erdőpásztor lesz. Sok kalandban van része a nagy rengetegben. Humoros beszédével hamar elnyeri mindenki tetszését, aki útjába akad.”

Én is sokat olvasok,
És a könyvtől mindig felvidulok.
Ezért mondom, barátom,
A könyv értékes dolog.

Fejér Krisztina, Kolozsvár

Nemcsak vidám témákat érdemes ábrázolni. Bármilyen fiatal vagy, lehet, hogy te is szembesültél már a halállal, az elmúlással – ha másképp nem, a természetet figyelve. Rajzold le, fess meg ezzel kapcsolatos élményedet, és küldd el nekem. A legszebbeket jutalmazom.

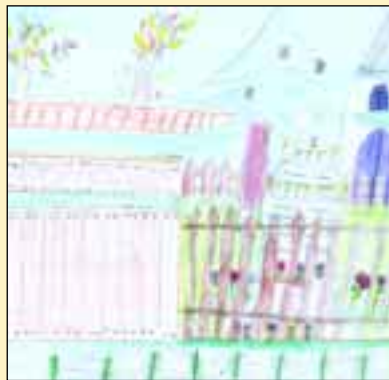
Maszat Művész

Németh Ernő, Kisiratos

▲ Nagy Magda Renáta,
Marosvásárhely
Zsombori Mónika Csilla,
Felsőboldogfalva

Vinceze Tímea, Kolozsvár

Szólj, szám!

1. Rövid vagy hosszú. Pótolod a hiányzó mássalhangzókat – szópáronként ugyanazok, csak a hosszuk változik:

udva_ol – udva__ól
köny_el – köny__el
va_al – va__al
hatá_ol – hatá__ól
gyerme_é – gyerme__é
néze_ – néze__
ége_ – ége__

2. Javítsd ki, és igyekezz mindig helyesen használni az alábbi hibás igealakokat:

kinyiccsuk, eszek, kellett,
meg van csinálva,
kell menjek, én adnák,
holnap menni fogok,
meghallgassuk, csúszok.

3. Bogozd ki az összekevert közmondásokat:

Vak tyúk is fején találja a szöveget.

Nem mind papsajt, ami fénylik.

Addig jár a korszó a kútra, míg maga esik bele.

Tiszta vizet önt a nyílt kártyák közé.

Szeptemberi megfejtések: 1. *testvér szavunk a vérrokonságot kifejező egy test egy vér kifejezésből vonódott össze; fivér, bátya, öcs, nővér, néne, hűg, iker, tesó;* 2. *befejeződik, értékes, kifogásol, javít, megfontol, dönt;* 3. *por, talp, tej, tűz, szem, bak, nép;* **Nyertesek:** **Molnár Gergely, Nagyvárad; a halmi IV. C osztály, az aradi Aurel Vlaicu Iskola IV. M osztálya.** „Őrzők, vigyázzatok a vártán!” (Ady Endre)

A HŰSÉGES ASSZONY

Kínai mese

A gonosz Sihuang császár uralkodása idején Kína földjére több ízben is betörték a hunok. Ezért a császár elhatározta, hogy óriási falat építtet az ország védelmére. Az építés nehezen ment. Alighogy az egyik darabot fel-

építették, a másik ledőlt. Ekkor egy udvari tudóshoz fordultak: mi tévők legyenek? Az így válaszolt:

– A falat csak úgy lehet megépíteni, ha mérföldenként egy-egy embert befalaznak. Annak az embernek a lelke őröködik majd ott, és a falrészét nem engedi ledőlni.

Az egész ország reszketett félelmében. Egy nagy hírű bölcs azonban így szólt a császárhoz:

– Él messze egy Van nevű alattvalód. „Van” annyit jelent, mint „tízezer”. Elég, ha ezt az egyet befalaztatod, az ő lelke megőrzi az egész hosszú falat.

A kegyetlen császár nyomban elküldte poroszlóit, hogy keressék meg, és hozzák elébe Vant.

Van menyasszonyával, Meng Csianggal épp lakodalmát tartotta. Javában mulatoztak, mikor berontottak a császár zsoldosai. Vant megragadták, és elhurcolták. Örökre elszakították szíve választottjától.

A szép menyasszony szemét majd kisírta. Ment hegyeken, folyóvizeken keresztül, hogy ha élve már nem találja kedvesét, legalább a holttestét megkeresse. Odaért a hatalmas kőfalhoz. Bánata megindította a köveket, leomlott a nagy fal, és kiadta Van csontjait.

A hűséges asszony híre a császárhoz is eljutott. Odautazott. Csiang csodálatos szépsége megbűvölte. Mindjárt meg akarta tenni császárnénak. Az asszony tudta, hogy nyíltan nem szállhat szembe a zsarnok akaratával. Ezért három feltételt szabott. Kikötötte, hogy hétszer hétnapos gyászünnepet tartasson az ura emlékére. Hogy a gyászünnepen legyen jelen a császár és az ország valamennyi főembere. Végül építsenek neki egy hétszer hét öl magas tornyot, ahol majd bemutatja a halotti áldozatot. A császár mind a három kívánságát teljesítette.

Meng Csiang kiállt a torony erkélyére, hangos szóval megátkozta a kegyetlen császárt, és levetette magát a szédítő magasból a folyóba. A halálba menekült a császár elől.

Testéből száz meg száz aranyhal lett. Ezekben az aranyhalcskákból tovább él a szerető asszony örök időig.

Melyik magyar balladára emlékeztet ez a mese? Ott kit falaztak be?

ALEXEJ TOLSZTOJ

AZ OROSLÁN ÉS A KISKUTYA

Londonban vadállatok mutogattak, s megtekintésükért pénzt szedtek, vagy pénz helyett kutyákat és macskákat is elfogadtak a vadállatok táplálására.

Egy embernek kedve kerekedett az állatok megtekintésére. Elfogott az utcán egy kiskutyát, s elvitte az állatsereglethez. Beengedték érte, a kiskutyát pedig bedobták az oroszlán ketrecébe, hogy megegye.

A kiskutyá behúzta a farkát, s meghúzódott a sarokban. Az oroszlán odament hozzá, és szagolgatta.

A kutyuska a hátára feküdt, felemelte a lábát, s csóválni kezdte a farkát.

Az oroszlán megérintette a talpával, és megfordította.

A kiskutyá felugrott, s felállt az oroszlán előtt a két hátsó lábára. Az oroszlán figyelgette, forgatta a fejét erre is, arra is, de nem bántotta a kutyát.

Amikor a tulajdonos húst dobott be az oroszlánnak, az oroszlán letépett egy kis darabot, és otthagyta a kutyának.

Este, amikor az oroszlán lefeküdt, a kiskutyá melléje bújt, s fejét a mancsára fektette.

Attól kezdve a kiskutyá együtt lakott a ketrecben az oroszlánnal. Az oroszlán nem bántotta, a beadott táplálékot megosztotta vele, együtt aludt, s néha el is játszogatót a kutyával.

Egyszer egy úr látogatta meg az állatseregletet, s megismerte a kutyuskát. Kijelentette, hogy az övé, s azt kívánta az állatsereglet gazdájától, hogy adja vissza. A tulajdonos vissza is adta volna, de mihelyt hívogatni kezdték a kiskutyát, az oroszlán felborzolta a szőrét, és elbődült.

Így élt az oroszlán és a kutyuska, közös ketrecben, egy egész esztendeig.

Egy esztendő múlva a kiskutyá megbetegedett, és kimúlt. Az oroszlán elvesztette az étvágyát, csak szagolgatta s nyalogatta a kiskutyát, s meg-megérintette a mancsával.

Mikor aztán megértette, hogy megdöglött,

hirtelen felugrott, felborzolta a szőrét, csapkodta két oldalát a farkával, nekirohant a ketrec falának, s rágni kezdte a padlót és a rácsokat.

Egész nap vergődött, hánytá-vetette magát a ketrecben, s ordított. Aztán lefeküdt az élettelen kiskutyá mellé, és elcsendesedett. Az állatok gazdája el akarta vitetni a döglött kutyát, de az oroszlán senkit sem bocsátott hozzá.

A gazda azt hitte, hogy az oroszlán elfelejti a bánatát, ha más kutyát adnak neki, s beeresztett a ketrecbe egy élő kiskutyát; de az oroszlán tüstént darabokra tépte. Majd mancsai közé vette a kimúlt kiskutyát, s úgy feküdt ott teljes öt napig.

Hatodnapra az oroszlán is kimúlt.

Itt születtem

Hol lehet tiszta cipővel végigmenni a sáros utcán? Kissolymoson. Hogyan? A titkot decemberi *Itt születtem* rovatunkban árulják el a kissolymosi gyerekek.

Étéd falu Hargita megye délnyugati részén, a Küsmöd patak völgyében, a Firtos hegy lábánál fekszik. A falu alapításáról nem rendelkezünk semmi írott adattal, de azt tudjuk, hogy a XVI. században már vásárjoggal rendelkezett. Nevét szép monda magyarázza.

Firtos várának ura elindult, hogy felossza hatalmas birtokát fiai között. A vár alatti völgyben azt mondta: *Itt én lakom!* Ezen a helyen ma Énlaka áll. Tovább menve így szólt nagyobbik fiához:

– E tiéd!

Ott épült *Étéd*. Tovább ballagtak, s kis idő múlva második fiához intézte szavait:

– Nem szép hely ugyan, de megélhetésre nem kis mód!

Ma ezen a helyen találjuk Küsmöd falut. Régen Kismódnak nevezték. Az apa fiaival itt ebédet ült, s a harmadik fiú nyugtalanul kérdezte, hol lesz az ő része. Az apa megnyugtatta:

– Szólok még ma!

Ahova mutatott, ott épült fel Szolokma. Már hazafelé mendégéltek, amikor kérdi az apa legkisebb fiát, hogy hát ő nem békétlenkedik? A fiú nyugodtan felelt:

– Adj, ha akarsz, atyám!

Övé lett a föld Korond felett, ahol a gyönyörű, magasból leragyogó Atyha épült.

Az utolsó népszámlálás szerint a falu lakóinak száma 1200, de volt 2000 is a kollektivizálás előtt. *Étédet* 99%-ban székely-magyarok lakják. Többségük református felekezetű, de számottevő a katolikus hívek száma, sőt élnek itt unitáriusok is.

Az 1792-es nagy tűzvész idején leégett református templom 1801-ben épült újjá. A katolikus templomot 1875. szeptember 29-én szentelte fel Fogarassy Mihály püspök, Szent Mihály főangyal tiszteletére.

A lakosság fő foglalkozása a múltban is, ma is a földművelés és az állattenyésztés. Gyümölcsös vidék a miénk, jól terem a cseresznye, az alma, a szilva.

Két gagyfi atyafi Etédet
Keresvén egy lyukba betévedt.
Egyik szólt: „Itt, koma,
Etédnek nincs nyoma...
Ez a hely Etédnél setétebb!”

Kovács András Ferenc

A falu hírnevét öregbíti a Néprajzi Múzeum, amely a néhai Gagyi László tanító gyűjteménye. Itt látható a cséphadaró, a híres etédi orsó, a küsmödi fazekasműhelyek termékei. A múzeum gyöngyszeme a csak itt létező, citerához hasonló húros hangszer, a timbora. Az utolsó timborakészítő mester a 96 éves Bíró Ferenc bácsi.

400 éves iskolánk ma Jósika Miklós nevét viseli, annak emlékeztére, hogy a nagy regényíró Etéden katonáskodott. Iskolánkban 144 gyerek tanul. Ide járnak a szomszédos

falvak V-VIII. osztályosai is. A holland Hardenberg település jövöltárból működik egy jól felszerelt informatikai terem, valamint modern fürdő és illemhely.

Az iskola volt tanítóinak emlékét őrzi a bejáratnál felállított „tanítók fája”.

Testvérkapcsolatot tartunk fenn a magyarországi Piliscsaba és a kárpátaljai Aklihegy iskolájával. Célunk egymás megismerése és nemzeti azonosságtudatunk erősítése.

A március 15-ei és az augusztus 20-ai ünnepségen a főszerepet a furulyakórus játssza Gagyi Éva zenetanárnö irányításával.

Összeállította Nagy Ágnes tanítónő és IV. osztályos tanítványai.

Ősszel népviseletbe öltözött csösz legények és leányok lóháton és szekéren hívják bálba a környező falvak fiataljait. Hagyománynak számít a közös húsvéti locsolás is: népviseletbe öltözött sorozott legények de a kisebbek is zene kíséretében sorra látogatják a lányos házakat. A locsolás után reggelig tartó táncmulatság következik.

BITAY ÉVA

Körös-körül a Föld körül

SZIGETEK

– Indulás! – eresztette be a forró levegőt a hőléggömbbe Doktor Sokattud.

– Hová repülünk? – érdeklődött Kati.

– Ausztráliába, de előbb megnézzük a pöttyöket a tengerben.

– Pöttyöket??? – hüledezett Gyuri.

– Madagaszkártól észak-nyugatra a Seychelle (*ejtsd szícsel*)-szigetek pöttyözik a tengert.

– Mennyi madár kering a levegőben! – csodálkozott Gyuri.

– Akkor helyben vagyunk! – örvendezett Sokattud. A Seychelle-szigetek valóságos madárparadicsom. Nincs errefelé sem patkány, sem ragadozó, amelyik kifoszthatná a fészkeket, ezért szívesen tanyáznak itt a madarak, például a **noddik**.

– Nudlik? – tréfált Gyuri.

– Nem nudlik: noddik vagy ollócsőrű madarak. Alsó csőrükük hosszabb, mint a felső, kiválóan alkalmas arra, hogy „lefölözzék” vele a vizet. Alkonyatkor és világos éjszakákon a halak feljönnek a víz színére. A noddik alacsonyan repülnek, alsó csőrükükkel szántják a vizet, valósággal lefölozik azt. Sok halat fognak így. S itt röpködnek a ragyogó fehér **tündércserekek**. A szigeten nincs elég fészkelőhely, így ezek a szép madarak az ágak apró mélyedéseibe rakják egyetlen tojásukat.

– Nem gurul le a tojás az ágról? – érdeklődött Kati.

– Hát bizony előfordul, különösen amikor a

szülők váltják egymást a kotlásban. Van viszont egy előnye: a sima ágon nem tudnak megtelepedni a madártetvek és egyéb élősködők, amelyek szinte elviselhetlenné teszik a fészkelők életét.

– Kalózkodás is laknak a szigeten – folytatta Sokattud az előadását. Nagy, fekete **fregattmadarak**, amelyek megtámadják az ugyancsak a szigeten fészkelő **szulákat**, amikor azok teli beggyel térnek haza a tengerről. Addig zaklatják, csipkedik őket, míg visszaöklendezik begyük tartalmát, amelyet a kalózkodók még a levegőben elkapnak. A fregattmadarak a part menti mangrove-bozótban fészkelnek. A hímek felfújják hatalmas, tulipiros torokzacskójukat csalogatóul a feltűnik köröző tojóknak. Ilyenkor valósággal „kivirítanak” a bokrok közül.

Noddik

Fregattmadár

Szula

– A szomszéd Aldabra szigete élő állattani múzeum: itt még élnek **óriásteknősök**. Páncéljuk 1,20 méter hosszú, ketten kényelmesen elférnétek a hátukon – fordult a gyermekekhez Sokattud.

– S akkor még nem is említettem a hüllők második csoportját: a pálmafák koronájában kergetőző nagy, színpompás gyíkokat.

– Valóban érdemes volt meglátogatni a „pöttyöket” – lelkesedtek a gyermekek.

KISKÓPÉ

Keressétek ki az atlaszból néhány indiai-óceáni sziget nevét.

Szeptemberi megfejtés: a gólya. **Nyerteseink:** Timsa Tímea, Szamosújvár; **Szígyártó Izabella,** Vármező; **Csillag Attila,** Arad.

Gratulálunk nektek!

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

TESTVÉREK KUCKÓJA

Eddig négyen voltunk testvérek, de hamarosan öten leszünk. Szóval fog születni egy kistestvérem!

Anyukám biztos sokat fog bajlódni vele. Szerencse, hogy van három lánya, így lesz, aki segítsen neki: az egyik elviszi sétálni, a másik pelenkázza, a harmadik énekel neki. Ha mi sokat segítünk, akkor anyukám nem is kell dolgoz-

zon, egész nap pihenhet.

Nagyon várom, hogy megszülessen a kicsi baba, mert még soha nem láttam olyan kisbabát, aki ránk hasonlít. Eddig én voltam a legkisebb. Szeretném, ha rám hasonlítana. Alig várom, hogy zörögtessem neki a zörgőt. Milyen nehéz lesz neki megismerkedni velünk!

Müller Márta és Dalma, Kolozsvár

A papagáj és a többi magevő csőre eleven diótörő: rövid és erős, minden héjat össze-roppant.

Ne sajnáld a tukánt, hatalmas csőrét nem nehéz cipelnie, hiszen szivacsos anyaga pihekönnyű, és éppen alkalmas gyümölcssevésre, társcsalogatásra.

MUTASD A CSŐRÖD, MEGMONDOM, KI VAGY

– Mit hoztál, anyu?
A pelikán csőre alatti zacskójában viszi haza a fiókák ebédjét.

A flamingó recés szűrőkanálcsőrével meríti ki táplálékát az iszaptól.

A sas és minden ragadozó éles, kampós csőre veszedelmes fegyver.

A rovarrevőknek hegyes, vékony szűrőszerszámra van szükségük, hát ilyent növesztettek.

A halászmadarak csőre evőpálca: hosszú, hogy a víz fenekét is elérje, hegyes, hogy az apró falatot is felcsippentse, és fűrészes, hogy ne csusszanjon ki belőle a hal.

A kolibri szívószál csőrével röptében szippantja ki a virágnektárt.

LEVELEZŐ

ILYENEK VAGYUNK – sajátke-
zűleg rajzolt, írt, fűzött füzetkékkel
mutakozott be a **varsolci IV. B** osz-
tály. Nekünk érdekes olvasmány, **Bálint Hajni** tanító né-
ninek szép emlék a gyerekek munkája.

Szabó Edina,
Szatmárnémeti

A nagyváradai Dacia Iskola IV. B osztályosai írták:

Jön az ősz hidegen,
Felöltözünk melegen,
Sétálunk keveset
A falevél szőnyegen.

Vincze Heni

Remegnek a faágak,
Süni gyűjt, hangya gyűjt,
madár tőlem elrepült.

Vadas Ádám

A szél rongyosítja
a fákat,
borzolja hajamat
s ruhámat.
Mindezt nem bánom,
mert szeretem,
hisz az ősz szép
és kedves nekem.

Kórodi Júlia
és Jerovszky Tímea

Itt az ősz, süvit a szél,
A fáról pereg a levél.
És is egyre jobban fázom,
Felveszem a nagykabátom.

Bárdi Ákos

Sár van és fúj a szél,
üresek az utcák.
Gyerekek ülnek a melegben
és eszik a zakuszkát.

Barna Krisztina-Éva

RAJZ

A kolozsvári Báthory István Líceum II. B és a C.
Brâncuși Iskola IV. C osztálya; a magyarlapádi
Mesekör; a kárásztelki IV., a csíkmenasági III., a
halmi IV. C osztály; Janos Abigél, Szatmárnémeti;
Balota Andrea, Szilágysomlyó; Simon Mónika,
Sepsiszentgyörgy; Németh Nikolett, Kisiratos;
Szócs-Gazdi Júlia, Székelyudvarhely; Koré Péter Levente,
Székelyszenterzsébet.

Rózsa Kamilla Réka, Kend; Pálosi Előd Olivér,
Csávás, Irházi Boglárka, Csillag Attila, Arad és
az aradi Aurel Vlaicu Általános Iskola IV. M osz-
tálya Csillag Andrea tanító néni irányításával.

VERS, MESE

VI. fordulójához érkezett a Kurutty,

a kisiskolások általános műveltségi vetélkedője. Az idén szülőhelye-
tek, a néphagyományok és Európa lesz a kérdések témája.

A körzeti szakasz 2004. február 28-án, a megyei március 27-én, az
országos május 8-9-én lesz.

A csíkszentdomokosi szervezők 2003. december 10-éig várják
a csapatok jelentkezését.

Școala Generală Nr. 3; 537275 Sândominic,
str. Cseralja, nr. 901., jud. Harghita; telefon: 0266-336361;
Kurkó István, tel: 0266-336383; e-mail: kurutty@kabelkon.ro

Szeptemberi Napsugarunk cipős kérdéseire a helyes válaszok: láb-
beli, saru, szandál, csizma, bocskor, papucs, bakancs, félcipő, köröm-
cipő, pampó, mamusz, surrandó, csónak, cipellő, topán(ka), gyógycipő;
holland; mokaszin; Kis Mucké a papucs, a csizmás kandúré a csizma,
a papucsszagató királykisasszonyoké a sok cipellő, Hamupipőkéé a
topán. **Könyvjutalmat nyertek: Jenei Gréti**, Szatmárnémeti; **Bíró**
Árpád Levente, Nagyvárad; a brassói 15-ös Iskola IV. D osztálya.

Vágjátok ki,
és ragasszá-
tok nevetek
mellé a
gyűjtőlapra.

E havi lap-
számunkat
támogatták

Mindenhová leszállt a fehér harmat,
Tele van már makkal a háza a mókusnak,
Üresek már a madárfészkek,
Elrepültek a gólyák, elbújtak a méhek.
Gyászos felhők feketítik be az eget,
Üresen húzzák a lovak a sárban a szekeret.

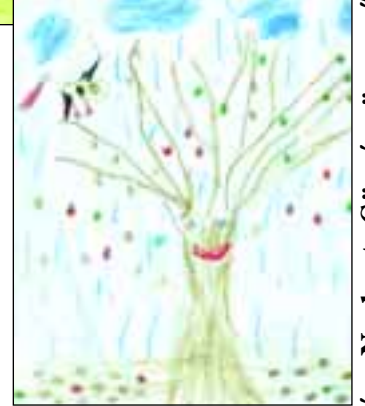
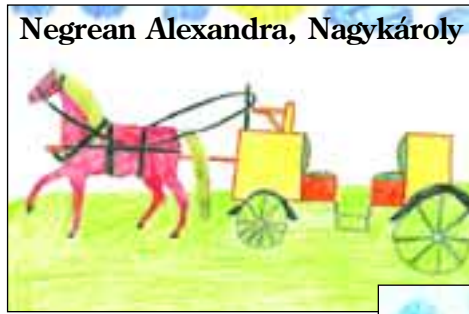
Német Huba, Marosvásárhely

Fodor-Kiss Hunor, Torda

Már rég megnyílt az iskola,
a diákok épp oda indulnak.
Befagyott a tócsa, letörött az ág,
ennek a szomorú időszaknak
soha nem lesz vége már?

**Kulcsár Helga,
Székelyudvarhely**

Szász Norbert, Görgényüvegcsúr

Itt van már az iskola,
Röpül a bicikli,
Reggel hétkor pontosan
Föl kell nekem kelni.

Nem bánom én, boldogan
Járok iskolába,
Oda járnak barátaim
A szalárdi iskolába.

**Rigda László,
Hegyközszentimre**

Köd borul az őszi tájra,
Bágyadt az ősz szempillája.
A nap sugara már nem éget,
Én is iskolába megyek.

**Madarász Gréta Izabella,
Gyergyócsomafalva**

▼ **Jancsó Erika Ildikó, Kolozsvár**

A virágok hullatják szirmaikat,
És barnára festik szárukat.
Szép leveleik elszáradnak,
Gyökereik szomorkodnak.

Gandek Tímea, Margitta

Fehér Ernő, Gyergyószentmiklós ►

Közeledett az ősz vége. A medve nagyon álmos volt, lefeküdni indult, de előbb előkeresett egy szép nagy répát, becsomagolta, és átment Nyúlasszonyához elbúcsúzni.

– Nem iszik egy csésze fekete kávét? – kínálta a nyúl.

Nagyon ízlett a medvének. Megköszönte, és hazament. Otthon lefeküdt, de nem tudott elaludni. Egész télen nem aludt. Forgolódott jobbra-balra, nyögött, dirmegett-dörmögött.

Azóta nem iszik a medve kávét.

Gombos Dalma Júlia, Szilágypanit

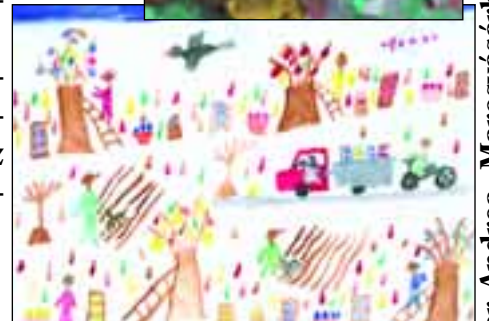
Búcsúznak a madarak,
Vándorútra tartanak.
Villanydróton összegyűlnek,
Mire aztán elröpülnek.

Istállóban pici fészük
Mindig is megmarad.
Elbúcsúznak egy évszakra,
De már itt is vannak.

Csíki Tamás, Kisiratos

Arlet Renáta, Halmi

Bokor Andrea, Marosvásárhely

<p>Címlap: Szigheti Evelin, Torda Hátlap: MÜLLER KATI</p>	<p>NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. A szerkesztőség postacíme: 401050 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/541323. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Honlap: http://www.dntcj.ro/NGOs/napsugar; A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont 2511.1-569.1/ROL B.C.R., SÚC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR — EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 15000 lej</p>
---	--

RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ

RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ

RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ
 RAGASZTÓ RAGASZTÓ RAGASZTÓ

Hogy juthatnánk Betlehembe? – kérdezte Mária és József, és kérdezzük mi is 2003 éve minden advent idején. Szegődjünk hozzájuk.
Vágd le a naptárcsíkot, illeszd a kép alsó részére, miután megragasztotad a megjelölt részekre. Vágd ki a Szent család képecskéjét, a közepét nyisszantsd be, s a nyilat elől hagyva állítsd rá őket a jászolhoz vezető útra. Naponta lépj egyet velük: az időszalagon és a szeretet útján.

Karácsony este vágd ki Jézuskát, és fektesd a jászolba: megérkezett.

DECEMBER 24	
DECEMBER 23	
DECEMBER 22	
DECEMBER 21 ADVENT 4. VASÁRNAPJA	
DECEMBER 20	
DECEMBER 19	
DECEMBER 18	
DECEMBER 17	
DECEMBER 16	
DECEMBER 15	
DECEMBER 14 ADVENT 3. VASÁRNAPJA	
DECEMBER 13	
DECEMBER 12	
DECEMBER 11	
DECEMBER 10	
DECEMBER 9	
DECEMBER 8	
DECEMBER 7 ADVENT 2. VASÁRNAPJA	
DECEMBER 6	
DECEMBER 5	
DECEMBER 4	
DECEMBER 3	
DECEMBER 2	
DECEMBER 1	
NOVEMBER 30 ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA	